

ඩී. බු. ව. 2560 ක්වූ වප් මස කළුපය, ර. ව. 2016 ක් වූ ඔක්තෝම්බර් මස 15 වන දින

වද්‍යුගම ශ්‍රී සුග්‍රී ගාහ්තිසේවා සංස්දයේ තිර්මානා ගරු යාච්‍යුව සහාපති

රී. ඩිඩ්‍රිල්. ඩී. කලුජානා වසන්ත මහතා විසිනි.

නමෝ තසස භගවතො අරහතො සමමා සමඛ්‍යාධිසස ඩීලිංග නොවේ.

(සංයුත්ත නිකාය දැඩිදී සුතුර අසුරිනි.)

ධමිකාම් පින්වත්ති,

අද වප් පුර පසලොස්වක පොහොය දිනයයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තවිතිසා දෙව්ලෙට සිට සංකස්ස පුරයෙන් මහි මතට වශිම වීම. පෙරවස් සමාදන් වූ හිසු සංඛ්‍යා වහන්සේලා මහා පවාරණාය සිදුකිරීම වැනි වැදගත් කරණු සිහිපත් කර වත් පිළිවෙත්හි යෙදෙන දිනයයි. අද මෙම දහම් පත්‍රිවුඩයෙන් තියාදෙනු ලබන්නේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් වදුල ධම් විනයට අනුව පිටත් වීමෙන් හිස් ප්‍රිතියක් නොවී පිරපුන් පොහොසතෙකු වීමේ මාශීයයි.

මේ සඳහා මානාකා කරගත්තේ සුතු පිටකයේ සංයුත්ත නිකායේ සක්ක සංයුත්තයට අයත් දැඩිදී සුතුයයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර වේලුවනාරාමයෙහි වශය වාසය කරන දිනක හිසුත්වහන්සේලා අමතා දේශනාකරන ලද සුතුයයි. ඩී රජගහනුවරම වාසය කරපු දුප්පත් මනුෂ්‍යයෙකු පිළිබඳව මේ සුතුය දේශනා කිරීමට පසුබිම සකස් වී ඇත.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හිකුතුන් වහන්සේලා අමතා මහණොනි පෙර මෙම රජුගහනුවර මනුෂයයින්ගේ කරණයාවට භාරනය වූ එක්තරා දිලිඳ මනුෂයයෙක් හිටිය. ඔහු තවාගතයන් වහන්සේ විසින් වදුල ගාසනයෙහි ගුද්ධාව සමාදන් වුනා, ශිලය සමාදන්වුනා, ගුතෙය සමාදන් වුනා, තහාගය සමාදන්වුනා, ප්‍රෘතුව සමාදන්වුනා. මේ දිලිඳ මනුෂයයා එසේ පිටත්වී මරණින් මතු තවිතිසා දෙව්ලෙව උපන්න ඔහු ගැරීර වන්නියෙන්ද දිව්‍යමය සැපයෙන්ද අනිත් දෙව්යන් ඉක්මවා බැබලෙනවා.

තවිතිසා වාසි අනෙක් දෙව්යන් ඉහත කි දේවතාවා මනුෂයයෙක්ව සිටියදී ඉතා දිලින්දෙක්ය. මනුෂයයින්ගේ අනුකම්පාවට කරණයාවට ලක්වූ බැගේපත්ව සිටි කෙනෙක්ය. විනමුත් මේ තවිතිසා දෙව්ලෙවදී අනිත් දෙව්යන් ඉක්මවා බැබලෙනවාය. ඉතා පුදුමසහගත ආශ්‍ර්යයීමත් අද්දුත දෙයක්ය. යනුවෙන් දෙව්ලෙව වාසි දෙව්යන් අතර කඩා බහට ලක්වූ බව වදුලහ . මේ කාරණය දුටු ගෙනු දේවීන්දායා තවිතිසා වාසි දෙව්යන් රැස්කොට “පින්වත්ති, ඔබ විසින් මේ දිව්‍යපුතුයාට තිහු අපහාස නොකළ යුතුයි. මේ දිව්‍ය පුතුයා පෙර මනුෂයයෙක්ව දිලින්දෙක්ව සිටි බව සැබැවකි. විනමුත් වියින් තින්දවට ලක්නොවිය යුතුය. උතුම් ගත් ඇතිව ඔහු මනිස් ලෙව පිටත් විය.” යනුවෙන් අවවාද කළේය.

ගෙනු දෙව්යන් විසින් තාවතිංස වාසි දෙව්යන්ට මේ දිව්‍ය පුතුයා මනිස් ලෙවදී උතුම් වූ ගතිගණ උදාකරගත් ආකාරය කියල දෙනව. පින්වත්ති මොහු පෙර මනිස් ලෙවදී. තවාගතයන් වහන්සේ වදුල ගාසනයෙහි ගුද්ධාවන්තයෙකි. සිලුවන්තයෙකි. දහම් අසු පිරිස කෙනෙකි. දීමෙනි යෝදනාය. ප්‍රෘතුවන්තයෙකි. ඒ හේතුවෙන් සුගතිගාමිව විනිද අනිත් අය ඉක්මවා බැබලෙනවාය. මේ යට්ට්තාග පෙන්වා දුන් ගෙනු දෙව්යන් තවිතිසා දෙව්යන්ට ධම් අවවාදයක් සිදු කරනව ගාටා තුනකින් විය බුද්ධාදී උතුමන්ගේ දේශනාවට අනුව පැහැදිලි කළබව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හිකුතුන් වහන්සේලාව වදුලහ.

මෙම දේශනාවෙන් තවාගතයන් වහන්සේ හිකුතුන්වහන්සේ අමතා හිස් පිවිත නොවන පිරිපුන් පිවිතයෙකට මග පෙන්වා දෙනව. වැදත් අදත් මතුවටත් මනිසුන් ඉක්මනින් අමතක කොට වරද්ද ගත්ත තතෙක් හැටියට “සැප ලැබෙන්නේ කෙසේද” යන්නට පිළිතුරු ලබාදෙන මේ දේශනාව නොදින් තේරුම්ගත යුතුයි.

බුදුරජාතාන් වහන්සේ තමත් ඉතා දුර්ලභවය ලෙව පහළ වන්නේ. ඒ සසර උපන් සත්වයා වීම සසරන් විතෙර කිරීමටය. ඒ සඳහා මගපෙන්වීම බුදුවරයන් වහන්සේලාගේ වගකීමයි. සසරන් විතෙරවීමට අවශ්‍ය ගුණාංගයන්හි පිහිටුවීම ගාසනයෙහි ලක්ෂණයෙකි. විවිට යමෙක් සසර කොතෙක් දුරට ගමන්කරයිද ඒනාක් ඔහු තිදුකින් සසර ගමන්කොට පාරම් සපුරා සසර ගමන නිවතයි. මෙම සුතුයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙන්වා දෙනව

රජුගහන නුවර සිටි ඒ දුප්පත් මනුෂයයා මරණයෙන් පසු තවිතිසා දෙව්ලොව අනිත් දෙව්යන් ඉක්මවා දිව්‍ය සම්පත් ලබා ඒ දුප්පත් මනුෂයා දෙව්ලොව උපන් ආකාරය.

ඒ මනුෂයයා බනයෙන් දිලිඳයි. අනුත්ගේ කරණාවට අනුකම්පාවට හාරන වූ අසරණයක් ඔහු වියින් දුප්පත් ව්‍යවද තවාගතයන් වහන්සේ වියින් දේශනා කරන ලද ගාසනයෙහි ගුද්ධාව සමාදන් වී තිබෙනව. ඒ පළමු පියවරයි. මෙහි විශේෂ වචනයක් තියනව. “සො තවාගතපපවේදිනේ ධමම විනයේ සඳහා සමාදියිනවා” ඔහු තවාගතයන් වහන්සේ සහ උන්වහන්සේගේ දළිය සහ විනය සසර දුක් නැති කිරීමටත් සසර ගමන තවතා සහමුලින් දැකෙන් මිදීමටත් ඒකාත්තයෙන් හේතුවන බව වශ්වාසයන් පිළිගැනීමයි. විය තවාගත ධම්වහනයෙහි ගුද්ධාව සමාදන් විමයි.

ගුද්ධා යනු හොඳ හැටි තැබීමයි. කුමක් හොඳ හැටි තැබීමද ? සිත හොඳ හැටි තැබීමයි. කොහො හොඳ හැටි තැබීමද ? බුදුරජාණන් වහන්සේ, සද්ධර්මය, ආය්ඝී සංසරත්තය, ත්‍රිවිධ ඕස්ථාව, පෙර පාතිය, මතු පාතිය, පෙරමතු දෙපාතිය, හේතුව්ල දහම යහ කාරණා අට කෙරෙහි හොඳ හැටි සිත පිහිටුවා තැබීමයි. හොඳ හැටි තැබීමට ඉහතකි අට කවරේදුයි දැහැරෙ යුතුයි. ඒ පිළිබඳ සකෑ හොතිබිය යුතුයි. වරදවා හොතිබිය යුතුයි. විවිත තම සිත ඉහතකි අවස්ථානයෙහිම හොඳ හැටි තැබිය තැකිය. විසේ තැබීම ගුද්ධාවයි. සරලව කියන්නේ හම් තුනුරුවන් පිළිබඳ අවංක වශ්වාසයයි. සසර දුක් නැතිකොට නිවීමට තවකෙනෙකුට සමාන කළ හොහැකි අනුගාසකයන් ලෙසට බුද්ධ රත්තයද, ධම්රත්තය සසර දුකින් මිදීමේ උපදේශය ලෙසද. ඒ අනුගාසනය අනුව ධම්ර තැමති බෙහෙත පානය කිරීමෙන් සියලු කෙළෙසුත් හසා සුවපත් වූ උතුමන් (ආය්ඝී සංසරත්තය) ආදාළ දායකයන් ලෙසටද, හොකේලෙසුනු සිතින් වශ්වාස කිරීමයි.

ගුද්ධාව පිළිබඳව තව සවල්පයක් මෙති දැක්විය යුතුය. ගුද්ධාව වස්තුවක් ලෙසට දහමෙහි දැක්වේ. වස්තු නාහාවිධ වෙති. වියින් ගුද්ධා වස්තුව ලෙව ඇති හැම වස්තුන්ට වඩා උසස්වේ. මොන වස්තුවකින් ව්‍යවද ලැබෙන එලුය එක සමානවේ. “හිරකුදකු සුවහනාද විනතං උපහාගපරහාග සුඩං ආවහති, බුපැපිපාසාදී ප්‍රකුඩපටහාහති, දුලිදියං වූපසමෙති, මූතතාදී රතන පට්ටුහ හෙතු හොති, ලෙක සහුමුතියි ආවහති” විති අදහස රත් රිදී ආදි වස්තුව සහ සැප ගෙහදේ, සා පිපාසාදී දුක් නැති කරයි, දිලිඳුකම සංසිඳුවයි, මුතු මැණික් ආදි රත්න ලැබීමට හේතුවෙයි, ලේකයාගේ ගරු බුහුමන් ද ලැබෙයි. මේ දැක්වූයේ වස්තුවකින් ලැබෙන එලුයයි. ගුද්ධාවහි සමාදන් වූ තැනැන්තාවද ඉහත කි එලුයේ සියලුලුක්ම හොඡුව ලැබේ. තවද ගුද්ධාව ඉහත කි ලොකි සුවයද ලේකේත්තර සුවයද ගෙන දේ. “සදධා පූරෙන පටිපනනාහං පාති ජරාදී දුකුඩං පටිඩාහති” ගුද්ධා වන්තය පාති ජරාදී දුක් නැති කරයි. “ගුණ දුලිදියං

“ව්‍යුපසමෙති” ගුණයෙන් දිලිඳු නම් ඒ දිලිඳුකම භැතිකර ගුණවත්කම ඇතිකරයි. වීපමණක් නොව ධම්බවබේදයෙන් සසරින් විතෙර වීමට බෝධි ගුණාංගයෝද ඇති කරයි. මෙයින් ද ප්‍රකට වෙනව සූත්‍රයේ සඳහත් දිලිඳු මිනිසා අනිත් දෙවියන් අනිබවා බැබල්‍රිමට හේතුව.

මිලග පියවර ශිලය සමාදන්වීමයි. “සීලං සමාදියිරවා” විය රේග සාධකයි. ගුද්ධාවත්තයෙකුට රේගට පිහිටින ගුණයයි. සංවරය යතු සිලයයි. වීනම් හික්මිමයි. ගුද්ධාවත්තය යනු ඔහුගේ සිත බුද්ධ ආදී ඉහත කි අවතන්හි තිසි පරදි පිළිටුවීම නම් තෙරැවත් සරණ යැමයි. සරණාගමනයයි. තෙරැවත් සරණ සමාදන් වූ පුද්ගලයා ශිලය සමාදන්වේයි. සමාදන් විම යතු පිළිගැනීමයි. කෙසේ පිළිගැනීමද සසර දුකින් විතෙර වීමටත් විතෙක් සැප හෙවත් සුගැනීගාම් වීමටත් විශ්වාසයෙන් පිළිගැනීමයි. පිහිටිමයි. විසේ වූ පුද්ගලයා සසර දුකින් විතෙර නොවුවහොත් දෙවියන් අතර උපදින බව දීජ නිකායේ මහාසමය සූත්‍රයේදී මෙසේ වදුලහ.

යෙ කෙවි බුද්ධිං සරණාං ගතාසේ - නතේ ගම්සසනති අපායං

පහාය මානුසං දෙහා - දෙව කායං පර්පුරෙසසනති

“යමෙක් බුදුන් සරණ ගියේද, ඔවුහු අපායට නොයන්නාහුය.

මරණින් මත දෙවිලේ ඉපදී දෙවිසැප ලබන්නාහුය.”

මෙසේ වදුරා අත්තේ කෙනෙක් “බුදිං සරණාං ගවපාම්” සි කි පමණින් අපායන් මිදි දිව්‍යලේඛ උපදින නිසා නොව පිහිටිකොට පිළිගැනීම හෙවත් තථාගත ගාසනයට අනුව පිළිපැදිමෙන්, සැප බඩන බව දැක්වීමටය. වාක්‍ය කි පමණින් අපායන් මිදෙන්නේ නම් දිව්‍ය සැප ලබන්නේ වචන උච්චාරණය කිරීමේ හැකියාව ඇති පුද්ගලයන්ය. විසේ නම් දෙවිලේ ඉඩ මද්‍යි අපාය පාල්වයි. වර්තමානයේ බොහෝ බොද්ධයින් හිතා ඉන්නේ වාක්‍ය කි පමණින් තෙරැවත් සරණ යැම ප්‍රමාණවත්ය කියාය. ඒ නොදන්නා කමයි. දන්නා පුද්ගලයා පංචිලය ආදී උසස් ශිලයන් සමාදන්වී ආපායාදී දුකින් මිදි දිව්‍ය සම්පත් ලබයි. සසරින් විතෙර වූ පරම සූචිය උදාකරණයි. මෙම දැලීදී සූත්‍රයේ පමණක් නොව ඒ බව අංගුත්තර නිකායේ පංචක තිපාතයේ මෙසේ දැක්වේ. යමෙක් “සතුන් නොමරයි, බොරු නොකියයි, කාමයෙහි වරදවා නොහැකිරයි, නොරක්ම නොකරයි, රහමෙර පානය නොකරයි, ඔහු මේ අකුසල් පහෙන් වෙන්ව සිටියේ නම් සිල් අත්තෙකැයි කියනු ලැබේ. ඒ සඳහාවත්තය මරණින්මත දෙවිලේව උපදී.” සිලය සමාදන්වනවා යයි කියනුයේ වාක්‍ය ප්‍රකාශ කිරීම නොව දුකාට හේතු නොවන ඡිවන පසුබිම බව තේරුම් ගත ගුතුය. ඒ පිවිතය පිරුනු පිවිතයකි. හිස්නොවේ.

ම්ලග කාරණය වන්නේ “සුතං සමාදියිතවා” ගුළය සමාදන් වීමයි. ගුළය යනු අසා දැන උගත් දෙයයි. ඒ අතර ශ්‍රී සඳධම්‍ය සමාදන්වහනවා යනු සසරින් වීතෙර වීමටත් වීතෙක් දුක් සමහයකර අපායාදී දුක් වලට නොවැටී දරා සිටිනුයේ ධමිය නිසා වෙනත් පිහිටික් නොමැති නිසා නොදින් ධමිය දැන උගත් කමයි. ධමිය අසා දැනගතයුතු ආකාරය අංගුත්තර නිකායේ ජකාත නිපාතයේ “සුසභ්‍යයති සුතුයේ” මෙයේ දැක්වයි. “මහනුති සද්ධම්‍ය අසුව නමුත් කුසල ධමියන්හි යහපත් බව දැන ධමියෙහි නොපිහිටිමට හේතු භයකි. ධමිය ඇසීමට ඇකමැත්ත, කන්යෝමු නොකිරීම, දැනගැනීමට හිතයෝමු නොකිරීම, අතර්වය ගැනීම, අවිය බැහැර කිරීම, තවාගත ගාසනයට අනුව නොකිරීම හේවත් ඉවසීම භැතිකමයි.” මෙහි යහපත් පැත්ත ක්‍රියාත්මක කිරීම යනු ගාසනයට අනුලේෂ්මව සිතා ධමියට බැස ගැනීමයි. ඒ ඉහත කි කරුණු භයට අනුව ධමිය අසා දැනගැනීමයි. ඔහුට ධමියෙහි සුබම් බව වැටහේ. ගුළය සමාදන්වහනවා යනු ධමිය නිසි පරදි අසා දැනගැනීමයි. විම කාරණයෙන්ද පිවිතය පිරේ. නිස්නොවේ.

නිස්නොවේ පිරපුන් පිවිතයක් ලැබීමට හේතු වන ම්ලග හතරවෙනි කාරණය වන්නේ “වාගං සමාදියිතවා”. ත්‍යාගය හේවත් දීමෙහි පිහිටිමයි. විය අත් හැරීම යනුවෙන් ද ව්‍යවහාරවේයි. නුවන පෙරදුරුව තමන් සතු ආහාර වස්තු පර්තයාග කිරීමට යම් සිතාක් උපකාරවේද විය දැන නම් විය මත්‍යයෙකුගෙන් මිස තිරසන් සතෙකුගෙන් සිදුනොවේ. ඔවුන් දෙන්නේ පැටවුන් හට කිර හේ ආහාර පමණි. විය දැනයක් නොවේ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ලොව පහළවීමටත් පෙර මිනිසුන් තමතමන්ගේ හැටියට පර්තයාග කළහ. බුදුරුප්තන් ලොව පහළවීමෙන් පසු විම ධමියට අනුව සසර කතරන් වීතෙර වීමට සහ වීතෙක් දැනී දුකින් මිදි සුගති සැප සඳහා ප්‍රත්‍ය ක්‍රියාවක් ලෙසට උතුමිකාට සැපැකුහ. ඒ දීම කවරේදැය බුදුරුපානාන් වහන්සේ පහද දුන් නිසාය. “දහං බලු සහාවෙන සගගමානුස හොඟ දී” දැනය සවහාවයෙන්ම දෙව්මිනිස් සැප දෙන්නේය යනුවෙන් වදුලේ සිත ප්‍රධාන වන නිසාමය. තවද වතුරායේ සත්‍ය මූලින්ම පැහැදිලි කළ ධමමවකකපවතතන සුතුයේදී විශේෂයෙන් “වාගො පටිනිසසගෙනාමුතති අනාළුයා” තන්හාවේ නොඳු තැකීමක් වේද “වාගො” යනු අත්හැරීමයි කිහිම් අත්හැරීමක්ද හට තත්තාව නැමති බලවත් අල්ලගැනීම අත්හැරීමයි. භාත්පසින්ම අත්හැරීමයි. විවිට පර්තයාගයයි “වාගං සමාදියිතවා” යනු විම අත්හැරීමට විකාශනක් ඇතිකර ගැනීමයි. පර්තයාග කරන්නා සැපලබයි.

ම්ලගට පස්වෙනි කාරණය වන්නේ “පසදුන් සමාදියිතවා” ගාසනය යනු සීම, සමාධි, ප්‍රෘතු යන ශිෂ්‍යා තුනය විහි කෙළවරද ප්‍රෘතුවයි. සසර සියලු දුක් කෙළවර කොට නිවන්සැප සාදුගැනීමටද ප්‍රෘතුව වුවමනාය. ප්‍රෘතුව වැඩෙහ කරුණු අවකි. 1 වයස පිරිමෙන් 2 යසස් පිරිවර ලැබීමෙන් 3 විවාර්මෙන් 4 ගුරු 8 අසුරන් 5 නුවන මෙහෙයා සිතීමෙන් 6 ධම් සාකච්ඡා කිරීමෙන් 7 තමන්ට හිතවත් අය ආශ්‍ය කිරීමෙන් 8

තෙරැවන් පවතින සුදුසු පුද්ගල වාසය කිරීමෙන් ප්‍රශ්නවන්තයාගේ මණ්ඩනා ප්‍රධාන වශයෙන් තුනකි. 1 ගැහුරු ප්‍රශ්න සිසා තීරණය කෙරේද 2 අතිශය අනිතකර ප්‍රාණ වධ ආදි වැදිකම් නොකෙරේද 3 අවස්ථාව පැමිණි කළ දැනාදී කුසල් අඩු හැතිව කරයිද වැඩු පුද්ගලය සැනුවන්ත යෙකායි බුද්ධාදී උතුමන් කියති. ඔහුගේ පීචිතය හිස් නොවේ. පිරිප්‍රන් පීචිතයකි.

මෙම සුතුයට අනුව ඒ දිලිඳු මනුෂයයා ඉහතකි අංග පහෙන් යුතුව පීචිත්වී මරණින් මතු ද්‍රව්‍ය සැපයෙහි ඉහළුන්ම බැබලීම නිසා තව්‍යිනිසා වැසි දෙවියන් විම දිව්‍යප්‍රත්‍යා හට නිහා කරදී සක්දෙවිදු විසින් ඔහු මහිස්ව සිටියදී ගුද්ධාදී ගුණ පිහිටුවා ගැනීම නිසා ඒ සැප ලඟුන විද සහ දෙවියන් අතර බැබලීමක් ඇතිවූ ආකාරය කියාදී දෙවියන්ට් වරදින නිසා වරදී ආක්‍ර්‍මා ඉවත් කොට ගාර්යානුතුන් ගුද්ධාදී ගුණාංශයන්ගේ අභය වත්තා කළබවද හාග්‍රවතුන් වහන්සේ පැහැදිලි කළහ. විම ගාර්යානුතුනා සරල අවිය මෙසේය.

ඩි “යමෙකුට බුදුරජාණන් වහන්සේ පිළිබඳව ගුද්ධාව ස්ථීරවද ශීලය යහපත්වද පිහිටියාද ආයේශන්වහන්සේලාට අයත් වු සීලයෙන් යුතු නිසා ප්‍රජාංසා ලබයිද”

ඩි යමෙකුට ආයේශ සංකරත්තය කෙරෙහි පැහැදිලි සාප්ත්‍ර සැනු දැරූගණ්නායක්වේද, ඔහු දිලින්දෙකු නොවේ යයිද හිස් පීචිතයක් නොවේ යයි බුද්ධාදී උතුමෝ කියති

ඩි ඒ නිසා ප්‍රශ්නවන්තය බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධම්වනය සිහි කරමින් ගුද්ධාව, සීලය, පැහැදිලි, ධම්ය නුවතින් දැකීමද ඒ අනුවද පිළිපදිමින් පිරිසිද බවට පත්වන්නේ යයි හාග්‍රවතුන් වහන්සේ වදුලහ.

වත්මන් ලේකයේ මිනිසුන් මේ අවවාදයෙහි නොපිළිවීමෙන් ගාසනය පිළිබඳව නොදුන්නා කම නිසා කෙතරම් ධම්යෙන් විනයෙන් අසත්වී දුකට පත්වේදුයි තේරුමේ ගත හැකිය. රජුගහනුවර විසූ ඒ දුප්පත් මනුෂයයා වත්මන්ලෙව සැප සොයා අපරාධකරන මහිසුන්ට නොද ආදරූගයකි. තෙරැවන් සරණ ගත අපද දෙවියන් ගරු කරන උතුම මහිස්ගුණ වධීනය කර දිලිඳුකමින් බැහැරවූ සුගති සම්පත් විද උතුම නිවතින් සැහැසුම්.